

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

อุตสาหกรรมรถยนต์ของไทย เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน โดยรัฐบาลมีการใช้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งปกป้องอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศ ส่งผลให้อุตสาหกรรมรถยนต์ไม่สามารถเติบโตได้เท่าที่ควรจะเป็น การผลิตรถยนต์ในระยะแรกไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ ต่อมารัฐบาลได้มีการเปิดเสรีอุตสาหกรรมรถยนต์ ทำให้มีการแข่งขันในตลาดรถยนต์ในระดับสูง ผู้ผลิตรถยนต์แต่ละรายต่างก็พัฒนาคุณภาพรถยนต์ของตนเองเพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น ๆ ได้ มีการส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ เป็นเหตุให้ตลาดรถยนต์ในประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การแข่งขันในตลาดรถยนต์เป็นไปอย่างรุนแรง มีการนำเสนอรถยนต์รุ่นใหม่ ๆ ที่มีราคาไม่แพงออกสู่ตลาดเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์ แต่บริษัทรถยนต์บางรายก็ไม่สามารถปรับลดราคาจำหน่ายลงได้ เพราะไม่มีฐานการประกอบรถยนต์ภายในประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตรถยนต์สูงกว่ารถยนต์ที่ประกอบภายในประเทศ

เพื่อให้เห็นถึงการแข่งขันในตลาดรถยนต์ ตลอดจนการกำหนดราคาของรถยนต์ของบริษัทผู้ประกอบการรถยนต์ในประเทศ การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นที่จะแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาของรถยนต์ในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาดและการกำหนดราคา ตลอดจนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาของรถยนต์ในประเทศไทย

วิธีการที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบพรรณนาความ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือ เอกสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ จากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้ยังมีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากการออกแบบสอบถามบริษัทผู้ประกอบการรถยนต์จำนวน 3 ราย และผู้บริโภคจำนวน 333 ตัวอย่าง เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและการกำหนดราคา

จากผลการศึกษาพบว่า ส่วนแบ่งตลาดรถยนต์รวมในประเทศไทยกว่าร้อยละ 90 เป็นรถยนต์จากญี่ปุ่น ส่วนรถยนต์จากเกาหลีและยุโรปจะมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 10 ทั้งผู้ประกอบการรถยนต์จากญี่ปุ่นและ ยุโรปต่างก็พยายามรักษาส่วนแบ่งตลาดในปัจจุบันของตนเอาไว้ มีการใช้นโยบายต่าง ๆ เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดของตน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคารถยนต์สามารถแบ่งได้เป็นปัจจัยด้านการผลิต และปัจจัยด้านการตลาด สำหรับปัจจัยด้านการผลิตได้แก่ ลักษณะการผลิต กำลังการผลิต ขั้นตอนการผลิต ความแตกต่างในด้านผลิตภัณฑ์ และการวิจัยและพัฒนา

ด้านลักษณะการผลิต อุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยปัจจุบันเป็นการประกอบรถยนต์มากกว่าการผลิตรถยนต์ เนื่องจากมีการนำเข้าชิ้นส่วนรถยนต์เข้ามาประกอบในประเทศและใช้ส่วนประกอบและอุปกรณ์บางอย่างที่ผลิตได้ในประเทศตามที่รัฐบาลบังคับใช้ โดยโรงงานประกอบรถยนต์ในประเทศจะมีกรรมวิธีการประกอบที่คล้ายคลึงกัน

ส่วนความแตกต่างในด้านผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบการต่างก็มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเพื่อให้แตกต่างจากคู่แข่งทั้งในด้านคุณภาพรถยนต์ที่มีการควบคุมคุณภาพตามมาตรฐานของแต่ละบริษัท การออกแบบภายในและภายนอกรถยนต์เพื่อให้เข้ากับรสนิยมของผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคในประเทศไทยที่เน้นความหรูหรา ความสวยงามของรถยนต์เป็นหลัก สำหรับการควบคุมคุณภาพรถยนต์ของผู้ประกอบการแต่ละรายจะมีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามนโยบายของแต่ละบริษัท ซึ่งจะเป็นการควบคุมตั้งแต่ขั้นตอนของการผลิตชิ้นส่วน การประกอบรถยนต์ จนกระทั่งสำเร็จเป็นรถยนต์ รวมถึงการควบคุมคุณภาพของระบบการจัดส่งมอบรถยนต์

ในด้านต้นทุนการผลิตนั้น ราคารถยนต์ในประเทศไทยจะมีการกำหนดโดยบวกเพิ่มจากต้นทุนการผลิตและอัตราการแข่งขันในตลาดขณะนั้น โดยผู้ประกอบการรถยนต์จากญี่ปุ่นจะมีการศึกษาถึงสภาวะตลาด ซึ่งในบางครั้งผู้ประกอบการก็ต้องยอมให้รถยนต์บางรุ่นถูก บางรุ่นแพง เนื่องจากบริษัทมีเงินทุนเพื่อนวัตกรรมใหม่ ๆ เป็นจำนวนมาก มีการวิเคราะห์การผลิตเพื่อให้ต้นทุนการผลิตลดต่ำลง ซึ่งต้นทุนการผลิตรถยนต์ในประเทศไทยมีโครงสร้างต้นทุน หรือค่าใช้จ่ายในการผลิต ค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ และ ค่าภาษีอากร โดยอุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยจะมีต้นทุนด้านชิ้นส่วนและอุปกรณ์มากที่สุด ต้นทุนชิ้นส่วนนี้จะเพิ่มขึ้นตามขนาดของ

เครื่องยนต์ ผู้ประกอบการจะกำหนดราคาการยนต์โดยมีกำไรที่ผู้ประกอบการควรจะได้รับซึ่งเป็นส่วนต่างระหว่างต้นทุนรวมและราคา ณ โรงงานอุตสาหกรรม และยังมีส่วนต่างระหว่างตัวแทนจำหน่ายกับผู้บริโภคซึ่งจะมีอัตราแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับขั้นตอนทางการตลาดของบริษัท

ผู้ประกอบการบางรายจะมีการจัดการต้นทุนการผลิต เพื่อลดต้นทุนในการผลิตรถยนต์อื่น จะทำให้ราคาการยนต์ลดต่ำลงและสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดการต้นทุนจะเป็นไปในรูปแบบของการจัดระบบงาน การลดสายพานการผลิต ตลอดจนการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

ปัจจัยในด้านลักษณะตลาด ผลการศึกษาพบว่าตลาดรถยนต์ในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ ตลาดรถยนต์จากญี่ปุ่นซึ่งมุ่งเจาะตลาดเป้าหมายที่มีรายได้ไม่สูงนัก แต่ต้องการมีรถยนต์เพื่อใช้งาน และกลุ่มรถยนต์จากยุโรปซึ่งมีราคาสูงกว่ารถยนต์ญี่ปุ่นและมุ่งเจาะตลาดเป้าหมายที่มีรายได้สูง เน้นความหรูหราของรถยนต์เป็นหลัก

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการรถยนต์ทั้ง 3 บริษัทพบว่า ผู้ประกอบการรถยนต์ต่างก็มองว่าตลาดรถยนต์ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นตลาดในประเทศ แต่มีผู้ประกอบการบางรายมีการส่งออกรถยนต์บางรุ่นไปจำหน่ายยังต่างประเทศบ้าง ซึ่งเป็นสัดส่วนไม่สูงมากนัก กลุ่มลูกค้าเป้าหมายจะมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน คู่แข่งขันที่สำคัญของรถยนต์แต่ละยี่ห้อคือรถยนต์ที่ผลิตในประเทศและมีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง ตลาดรถยนต์ในระดับล่างและกลางมีลักษณะใกล้เคียงกับตลาดแข่งขันสมบูรณ์ แต่ในตลาดระดับสูงจะมีลักษณะของการเป็นผู้นำด้านราคา

ในด้านการร่วมมือระหว่างบริษัทรถยนต์ด้วยกัน ทั้งในด้านการตลาด การผลิต และด้านอื่น ๆ นั้น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการแต่ละรายไม่ได้มีความร่วมมือกับผู้ประกอบการรถยนต์รายอื่นในทุก ๆ ด้าน หากมีความร่วมมือกับบริษัทอื่นก็จะเป็นการร่วมมือกับบริษัทในเครือเท่านั้น

สภาพการณ์ของตลาดที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาการยนต์ได้แก่ ช่วงเวลาที่รถรุ่นใหม่ ออกสู่ตลาด ราคาของรถยนต์มือสอง บริการหลังการขาย ส่วนการตัดราคาของคู่แข่ง การนำเข้ารถยนต์ และตัวแทนจำหน่ายรถยนต์ไม่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคาการยนต์ของบริษัท

ส่วนพฤติกรรมของผู้บริโภค จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการจากญี่ปุ่นจะมีการกำหนดราคารถยนต์โดยคำนึงถึงกลุ่มลูกค้าทั้งในด้านรายได้ ความนิยม ตลอดจนความรอบรู้ข่าวสาร ในขณะที่การกำหนดราคาของผู้ประกอบการรถยนต์ยุโรปจะไม่ได้คำนึงถึงลูกค้าเป็นหลัก

ผู้บริโภคจะใช้ราคารถยนต์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการเลือกซื้อรถยนต์เป็นอันดับแรก สำหรับการเลือกซื้อรถยนต์ รองลงมาได้แก่ ยี่ห้อ ความปลอดภัย ศูนย์บริการและอะไหล่ และ รูปลักษณภายนอกของรถยนต์ ตามลำดับ ส่วนโปรแกรมส่งเสริมการขายที่ผู้บริโภคให้ความสนใจมากที่สุดได้แก่ การให้ส่วนลดเงินสด รองลงมาคือการแถมอุปกรณ์ตกแต่งรถยนต์ ในกรณีที่รถยนต์มีขนาดเครื่องยนต์เดียวกัน และมีระดับราคาใกล้เคียงกัน ผู้บริโภคจะตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์โดยคำนึงถึงคุณภาพของรถยนต์เป็นหลัก ในกรณีที่ราคารถยนต์มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะซื้อรถยนต์เมื่อรถยนต์มีราคาลดลง และจะไม่ซื้อรถยนต์เมื่อรถยนต์มีราคาแพงขึ้น

5.2 ข้อจำกัดของการศึกษา

ข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นข้อจำกัดทางด้านข้อมูล เนื่องจากผู้ประกอบการรถยนต์ไม่สามารถให้ข้อมูลบางอย่างได้ ด้วยเหตุผลของการแข่งขันทางด้านธุรกิจและบางครั้งผู้ประกอบการไม่ทราบข้อมูลที่เป็นตัวเลขที่แน่นอน จึงให้ข้อมูลด้วยการประมาณการแทน ดังนั้น ผลที่ได้จากการศึกษานี้จึงไม่ชัดเจนเท่าที่ควรและอาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้

5.3 ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

จากผลการศึกษาข้างต้น อุตสาหกรรมรถยนต์ในประเทศไทยประสบปัญหาด้านชิ้นส่วนที่ใช้ในการผลิตมีอัตราภาษีนำเข้าในอัตราสูง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตรถยนต์สูง ไม่สามารถประกอบรถยนต์เพื่อส่งออกไปในตลาดต่างประเทศได้ อีกทั้งนโยบายของรัฐบาลในอดีตที่ผ่านมาไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควรในการสนับสนุนอุตสาหกรรม ทำให้ผู้ประกอบการขาดความเชื่อมั่นในการลงทุน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังแนวทางต่อไปนี้

1. รัฐบาลควรปรับลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนในอัตราที่เหมาะสม โดยเฉพาะวัตถุดิบพื้นฐานที่ขาดแคลน เพื่อลดต้นทุนการผลิตรถยนต์ลง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งกับผู้ประกอบการที่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้และผู้บริโภคที่ได้ซื้อรถยนต์ในราคาที่ถูกลง

2. รัฐบาลควรให้ความสำคัญและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาคุณภาพสินค้า เช่น การให้เงินอุดหนุนเบี้ยต่ำ หรือการยกเว้นภาษีเพื่อช่วยให้ภาคเอกชนมีการลงทุนในด้านการวิจัย ทำให้สามารถออกแบบรถยนต์และชิ้นส่วนต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตรถยนต์ได้

3. รัฐบาลควรมีนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ชัดเจน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค เพราะผู้ผลิตจะกำหนดราคารถยนต์โดยการบวกเพิ่มจากต้นทุนการผลิต ดังนั้นหากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายที่เกี่ยวกับภาษีอากร โดยเฉพาะส่วนที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างต้นทุนการผลิตรถยนต์ จะทำให้ราคารถยนต์เปลี่ยนแปลงไปด้วย

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อ

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคารถยนต์เพียงแค่ว่าภาพรวมเท่านั้น ไม่ได้ศึกษาถึงรายละเอียดหรือข้อมูลที่เป็นตัวเลขที่แท้จริง ผลที่ได้จึงไม่อาจอธิบายการกำหนดราคารถยนต์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่ถูกต้องในทุกแง่มุม ดังนั้นผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาต่อควรทำการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตรถยนต์ ว่ามีต้นทุนในการผลิตต่าง ๆ ประกอบด้วยอะไรบ้าง เป็นสัดส่วนเท่าใด และควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการต้นทุนเพื่อลดต้นทุนการผลิตของบริษัทรถยนต์ต่าง ๆ ให้ครอบคลุมมากขึ้น